

DIAKONIATYÖ SOSIAALITYÖN KUMPPANINA SOTE-UUDISTUKSESSA

Diakonian tutkimuksen
päivä 12.11.2018
Tampere
Irene Roivainen
Tampereen yliopisto

TAUSTAKSI

Sote-uudistus, vastuu hyvinvointipalvelujen järjestämisestä kunnilta maakunnille. Liikkuvat palvelut, digitalisaatio

Perustason palveluja tuottavat jatkossa sosiaali- ja terveyskeskukset (sote-keskus), mahdollisuus monitoimijaisille yhteistyöverkostoille ja kumppanuudelle eri toimijoiden kanssa

Kirkon sosiaalityöllä (diakoniatyöllä) ei ole virallista asemaa palvelujärjestelmässä

Kuntien ja seurakuntien nykyiset yhteistyömallit ovat paikallisia, ne purkautuvat suurelta osin sote-uudistuksen yhteydessä

KIRKON ROOLI HYVINVOINTIPALVELUJEN TUOTTAMISESSA

Euroopan kirkkojen rooli hyvinvoinnin tuottajina

Hyvinvointimallit, niiden muutos ja kirkko (Pessi & Grönlund 2012, 361; Hiilamo 2012)

Kommunitarististen virtausten välittyminen luterilaisiin Pohjoismaihin

Uudenlaista yhteistyötä uskonnollisten yhteisöjen ja maallisen “sfäärin” välillä vireillä (Davie 2012, 594);”
hybridiorganisaatiot” (Gärde 2015)

Tekijä	Tausta ja tarkoitus	Aineisto ja menetelmät	Tulokset
<p>Gärde, Johan (2015): "Shrinking Religious Communities and Thriving Interreligious Social Work in Postsecular Sweden". <i>Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought</i> 34, 1-23.</p>	<p>Uudet kokoonpanot sosiaalityön käytännöissä haastavat seurakuntia ylittämään uskontokuntien väliset rajat, jakamaan tiloja ja olemaan läsnä paikallisyhteisöissä syrjäytyneiden asuinalueilla ja luopumaan homogeenisesta diakonia- /hyväntekeväisyystyöstä.</p>	<p>Analyysi kolmesta tapauksesta, joissa on toteutettu uskontokuntien välistä sosiaalityötä ja yhteistyötä uskonnollisten yhteisöjen ja ympäröivän yhteiskunnan välillä. Tapaukset ilmentävät tiivistä yhteistyötä julkisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa: God's House ja Diapaxis Social Project (Fisksätra, Nacka). Fryshuset, Social Work for Moslem and Christian Youth (Stockholm). Crossroads, EU citizens and third-country citizens.</p>	<p>Uusissa hydridiorganisaatioissa sosiaalityö jäsentyy uudella tavalla avautuen suhteessa muihin ammattiryhmiin, kuten käyttäytymistieteilijöihin, politiikan-tutkijoihin, juristeihin, johtajiin etc.</p>

TUTKIMUSASETELMA

Tutkimusaineisto kerätty Tampereella syksyllä 2016

Sote-valmistelun ja sosiaalityön johdon yksilö- ja parihaastattelut (4)

Diakoniatyön johdon yksilö- (2) ja fokusryhmähaastattelut (mukana 5 johtavaa diakoniatyöntekijää)

Haastatteluaineisto analysoitu laadullisen sisällönanalyysin keinoin hyödyntämällä mm. kategoria-analyysia

YHTEISTYÖ SOSIAALITYÖN NÄKÖKULMASTA

Seurakuntia ei oltu ajateltu tietoisesti osana sote –palvelurakennetta, vaikka niiden toimintaa arvostettiin ja kumppanuutta srk:n kanssa kannatettiin

Palvelumallityössä ei näy diakoniatyö eikä sosiaalipalvelut laajemmin

Sosiaalityöllä hallinnollinen tehtävä, jota lainsäädäntö raamittaa; henkilökohtainen muutostyö jää muiden ammattiryhmien hoidettavaksi

Hyvinvointikeskuksiin ei tule viranomaistyötä, vaan etsivää ja ryhmämuotoista työtä. Jalkautuva sosiaalityö, kehittämistyö?

Perustaso (hyvinvointikeskuksissa), erityis-/vaativa taso

YHTEISTYÖ DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN NÄKÖKULMASTA

Diakoniatyössä korostuu vastaanottotoiminta, asiakasmäärät ovat lisääntyneet, taloudelliset syyt korostuvat avunhakemisessa, terveyteen liittyvät kysymykset vähäisiä, moniongelmaisuus. Toimeentuloon liittyvät ongelmat eri ikäisillä (nuoret ja vanhuksset). Kotikäynnit vähentyneet voimakkaasti, vaikka asiakasmäärät kasvaneet.

Ei säännöllisiä tapaamisia sosiaalityöntekijöiden kanssa, kuten aikaisemmin (poikkeuksena erityissosiaalityö). Aloite yhteistyöhön yleensä srk:n puolelta

Sosiaalityöntekijöiden ja asiakkaiden välissä ”puolestapuhujina”, vanhuspuolella kiinteä yhteys kotipalveluun, mutta myös sosiaalityöntekijän kumppanina (sosiaaliohjaus)

Kriminaali-, päihde- ja mielenterveystyö sekä perhe- ja erityisperhediakonia, työllisyyden tukeminen, ruokapankki, Ruoka Nysse, maahanmuuttajat, vammaispalvelut, nuoret rikoksenteijät

Sote ja hyvinvointikeskukset: yhteis palvelupisteitä

Yhteiset hankkeet

”Mä väittäisin niin, että me annetaan sille ihmisille kasvot tai me ollaan siinä välissä ja kun meille tulee asiakas, me nähdään asiakas ja missä kunnossa hän on. Sen lisäksi, että me tiedetään, että hänellä on taloudellisia vaikeuksia taikka hänellä on muita ongelmia. Että monta kertaa käy niin, että päätös on kielteinen, toimeentulotukipäätös ja me otetaan yhteyttä sosiaalitoimeen ja me neuvotellaan ja mietitään yhdessä ja annetaan lisätietoa siitä, mitä me nähdään. Se on usein ollut hedelmällistä yhteistyötä.” (Dtt 2)

”Puskuriammattilainen”

”Kun sosiaalityöntekijän rooli on tehdä päätöksiä ja selvittää taustoja, niin silloin diakoniatyön rooli on sosiaaliohjaus ja tuki ja neuvonta ja sitten ihan asiointituki ja asiointipalvelu osassa asiakasryhmissä, kun he eivät itse kykene tekemään asioita ja asioimaan eri paikoissa, eli kuten sosiaalitoimi ja heidän elämänsä edellyttää.” (Dtt 3)

”Rinnalla kulkija”

DIAKONIATYÖNTEKIJÄN IDENTITEETTEJÄ

”Puskuriammattilainen”

”Rinnalla kulkiija”

”Terapeuttinen kuuntelija”

”Looginen ajattelija”

”Asioiden pilkkoja”

”Varaventtiili”

”Sillanrakentaja”

VUOROVAIKUTUS: KIRKKO JA SEURAKUNNAT KUMPPANINA?

- Julkilausumaton diakoniatyö ja työn näkyväksi tekeminen, “siilot”
- Diakoniatyö osana hybridiorganisaatioita? Teko-hanke seurakunta, kaupunki, yliopisto ja ammattikorkeakoulu
- Seurakuntien mahdollisuudet toimia hyvinvointipalvelujen tuottajina ja kumppanina paikallisyhteisöissä ovat parantuneet, kun niiden julkisyhteisöllinen asema on muuttunut EU-kontekstissa lähemmäksi 3.sektoria (*limittäinen työnäky, sopimuksellinen palvelutuotanto; sosiaalisen markkinatalouden malli*) (Kallunki 2015,10-11)
- Sotessa hyvinvointikeskukset, allianssit (sopimus pohjaisuus), konsortiot allianssin sisällä (yhdistykset ja yritykset)

KIRJALLISUUS

Davie G. (2012) A European Perspective on Religion and Welfare: Contrasts and Commonalities. *Social Policy and Society* 11 (4), 589-599.

Gärde J. (2015) Shrinking Religious Communities and Thriving Interreligious Social Work in Postsecular Sweden. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work* 34 (1), 1-23.

Hiilamo H. (2012) Rethinking the role of church in a socio-democratic welfare state. *The International Journal of Sociology and Social Policy* 32 (7/8), 401-414.

Kallunki Valdemar (2014). Yhteistyön kolmas polku. Palvelurooli kirkon yhteiskunnallisen aseman uudistajana. Helsinki: Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja 40.

Roivainen Irene (2014) Yhteiskunnan murros ja diakonia. *Diakonian tutkimus* 1/2014, 56-66.